

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 27. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 39/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1048) (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 11. februārim) 58. un 87. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. pantam.

2. Noteikumu Nr. 1048 58. punkts paredz, ka sistēmas operators šo noteikumu 56. punktā paredzēto kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlietotās dabasgāzes daudzumu ar tarifu divkārtšā apmērā.

Savukārt Noteikumu Nr. 1048 87. punkts noteic, ka sistēmas operators aprēķina šo noteikumu 56. punktā minētā pārkāpuma rezultātā izlietotās dabasgāzes daudzumu mājsaimniecības lietotājam saskaņā ar sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktajām dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem).

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums izvērtēt Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā.

Pieteikuma iesniedzējs ir noslēdzis līgumu par dabasgāzes piegādi. Dabasgāzes piegādātājs, ņemot vērā konstatētos dabasgāzes lietošanas pārkāpumus, ir vērsies tiesā pret Pieteikuma iesniedzēju prasījumā par parāda

piedziņu. Dabaszāzes piegādātājs esot konstatējis pārkāpumus, kuru dēļ iespējama dabaszāzes lietošana bez pareizas tā uzskaites. Pieteikuma iesniedzējam, pamatojoties uz apstrīdētajām normām, tikusi aprēķināta kompensācija, tomēr ne tās apmērs, ne aprēķināšanas kārtība neesot taisnīga. Tādējādi apstrīdētās normas Pieteikuma iesniedzējam ir piemērotas, un pieteikumā ir norādīts uz viņam Satversmes 91. pantā noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka konstitucionālā sūdzība galvenokārt ir subsidiārs (papildu) personas pamattiesību aizsardzības mehānisms gadījumos, kad ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nav iespējams novērst pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 8.1. punktu*). Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, visupirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai. Subsidiaritātes princips prasa izsmelt reālās un efektīvās iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem, kā arī Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka Rīgas rajona tiesa (datums) pieņēmusi Pieteikuma iesniedzējam nelabvēlīgu spriedumu par parāda piedziņu. Pieteikuma iesniedzējs par šo spriedumu ir iesniedzis apelācijas sūdzību. Rīgas apgabaltiesa (datums) ir pieņēmusi lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu.

Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs vēl nav izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Tiesvedību vispārējās jurisdikcijas tiesā nevar atzīt par neefektīvu tiesību aizsardzības līdzekli Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas pirmais teikums nosaka: „Ja konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) izskatīšana ir vispārsvarīga vai ja tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevar novērst būtisku kaitējumu sūdzības iesniedzējam, Satversmes tiesa var lemt par sūdzības (pieteikuma) izskatīšanu, pirms ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi.”

Lietas ierosināšana uz Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas pamata ir sevišķs izņēmuma gadījums. Lai konstatētu, ka ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevar novērst būtisku kaitējumu sūdzības iesniedzējam, ir jākonstatē tāds kaitējums, kas personas tiesībām un interesēm vienlaikus rada nelabvēlīgas un neatgriezeniskas sekas.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka, pamatojoties uz apstrīdētajām normām, viņam tiekot noteikta nesamērīga maksa par dabasgāzes lietošanu un kompensācija, kas neesot samērojama ar viņa ienākumu apmēru un tas radot būtisku kaitējumu.

Lai gan pieteikumā ir minēts, ka tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevar novērst būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam, tomēr pieteikumā nav norādīti juridiski argumenti šādam viedoklim. Proti, pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kāpēc, pirms ir noslēdzies tiesvedības process vispārējās jurisdikcijas tiesā, apstrīdētās normas jau radītu neatgriezenisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzēja tiesībām.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešajā daļā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 39/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele